

Zarządzenie Nr. 18
Prezydenta Miasta Torunia
z dnia ...15..01..... 2019 r.

w sprawie ustalenia „Programu działań społeczno-gospodarczych dla zespołu staromiejskiego w Toruniu”.

Na podstawie §18 pkt 8 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Torunia, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 378 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 30 października 2013 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miasta Torunia¹ zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się „Program działań społeczno-gospodarczych dla Zespołu Staromiejskiego w Toruniu”, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się podmiotom wskazanym w Programie.

§ 3. Traci moc zarządzenie nr 24 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 24.01.2018 r. w sprawie ustalenia "Programu działań społeczno-gospodarczych dla zespołu staromiejskiego w Toruniu".

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Prezydent Miasta Torunia

Michał Szczęsny

¹ Zmienionego zarządzeniem nr 312 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 21 października 2014 r., zarządzeniem nr 380 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 30 grudnia 2014 r., zarządzeniem nr 149 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 19 czerwca 2015 r., zarządzeniem nr 273 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 21 sierpnia 2015 r., zarządzeniem nr 391 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 4 grudnia 2015 r., zarządzeniem nr 379 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 24 listopada 2016 r., zarządzeniem nr 40 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 17 lutego 2017 r., zarządzeniem nr 130 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 23 maja 2017 r., zarządzeniem nr 254 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 18 września 2017 r., zarządzeniem nr 319 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 31 października 2017 r., zarządzeniem nr 353 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 1 grudnia 2017 r. oraz zarządzeniem nr 293 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 27 sierpnia 2018 r.

INSPEKTOR

Małgorzata Piasek
9.01.2019r.

DYREKTOR
Biura Toruńskiego Centrum Miasta

Aleksandra Iżycka

Nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem prawnym
RADA PRAWNY
mgr Beata Romanowska
68

Załącznik
do Zarządzenia
Prezydenta Miasta Torunia
Nr. 18...z dnia. 15..01. 2019r.

**PROGRAM DZIAŁAŃ
SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH
DLA ZESPOŁU STAROMIEJSKIEGO
W TORUNIU**

TORUŃ 2019

Spis treści

Idea programu	6
Główne cele programu	7
Udział środków zewnętrznych	7
1. Działania na rzecz mieszkańców zespołu staromiejskiego	8
1) Wsparcie dla rodzin	8
2) Współpraca ze szkołami i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi	8
3) Promocja zdrowia i profilaktyka uzależnień	9
4) Udział organizacji pozarządowych w kreowaniu działań na rzecz społeczności lokalnej	9
5) Działania na rzecz seniorów	10
6) Ograniczenie hałasu generowanego podczas wydarzeń odbywających się na terenie zespołu staromiejskiego	10
2. Aktywizacja osób bezrobotnych	11
1) Klub Integracji Społecznej - Klub Pracy - Giełda Pracy	11
2) Dofinansowanie nowych miejsc pracy	11
3) Szkolenia indywidualne i grupowe skorelowane z potrzebami uczestników i pracodawców	12
4) Prace interwencyjne, społecznie użyteczne, roboty publiczne i staże	12
5) Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	12
6) Program Aktywizacja i Integracja	12
7) Organizacja Toruńskich Dni Kariery	13
8) Informator dla przedsiębiorców	13
3. Wspieranie przedsiębiorczości	14
1) Zezwolenie na ekspozycję towaru przed sklepami	14
2) Ograniczenie handlu sezonowego wyłącznie do stoisk i ogródków związanych z działalnością gospodarczą na starówce	14
3) Program wspierania mikroprzedsiębiorczości w branżach chronionych i zanikających	15

4)	Preferencje dla przedsiębiorców podejmujących działalność w obrębie starówki po raz pierwszy	15
5)	Wspieranie przedsiębiorców w działaniach promocyjnych i informacyjnych	16
6)	Wspieranie branż kreatywnych	16
7)	Promocja zespołu staromiejskiego jako atrakcyjnego miejsca prowadzenia biznesu	17
4.	Bezpieczeństwo	18
1)	Patrole Policji i Straży Miejskiej	18
2)	Intensyfikacja wykorzystania systemu monitoringu miejskiego	18
3)	Współpraca z mieszkańcami i przedsiębiorcami w zakresie podniesienia poziomu bezpieczeństwa	18
5.	Włączanie mieszkańców zespołu staromiejskiego w życie kulturalne	20
1)	Tworzenie różnorodnej i ogólnodostępnej oferty kulturalnej, skierowanej do użytkowników zespołu staromiejskiego	20
2)	Koordinacja wydarzeń plenerowych odbywających się na terenie zespołu staromiejskiego	20
3)	Sztuka w przestrzeni zespołu staromiejskiego	21
6.	Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023	22
1)	Realizacja 13 projektów infrastrukturalnych związanych remontami i modernizacją zasobu mieszkaniowego zespołu staromiejskiego	22
2)	Realizacja 6 projektów infrastrukturalnych związanych z remontami i modernizacją w budynkach pełniących funkcje użyteczności publicznej	23
3)	Realizacja 12 projektów społecznych dla obszaru staromiejskiego realizowanych w lokalizacjach objętych modernizacją oraz 12 projektów społecznych wspólnych dla całego obszaru rewitalizacji.	23
7.	Gospodarka lokalami mieszkaniowymi i użytkowymi	24
1)	System zamiany lokali mieszkalnych	24
2)	Rozwój i promocja bazy lokali użytkowych, przeznaczonych na wynajem	24
8.	Kontrola nad stanem technicznym i estetyką budynków oraz przestrzeni zespołu staromiejskiego	25
1)	Kontrola stanu technicznego oraz estetyki budynków	25
2)	Lustracje przestrzeni zespołu staromiejskiego	25

3)	Przegląd infrastruktury drogowej zespołu staromiejskiego	25
4)	Kontrola i prewencja bezpieczeństwa przeciwpożarowego	25
5)	Egzekwowanie wytycznych obowiązujących na drogach pozbawionych kategorii dróg gminnych i wyłączonych z użytkowania na terenie zespołu staromiejskiego	26
9.	Poprawa stanu technicznego i estetyki zabudowy oraz jakości przestrzeni	27
1)	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zespołu staromiejskiego wraz z otoczeniem	27
2)	Kodeks Reklamowy Torunia KOREKTOR dla strefy staromiejskiej	27
3)	Projekt Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO – etap realizacji projektu Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO – etap II.	28
4)	Prace konserwatorskie i remontowe.	29
5)	Modernizacja obiektów turystycznych, kulturalnych oraz użyteczności publicznej	29
6)	Program „Moje Podwórko”	29
7)	Ograniczenie źródeł niskiej emisji	30
8)	Zagospodarowanie nowych terenów zieleni i miejsc rekreacji	30
9)	Funkcjonowanie wybiegów dla psów	31
10)	Zwiększenie liczby ogólnodostępnych toalet z miejscami do przewijania niemowląt, przystosowanych dla osób niepełnosprawnych	31
11)	Budowa podziemnych pojemników na odpady	32
12)	Poprawa jakości nośników reklamowych i informacyjnych w przestrzeni zespołu staromiejskiego	32
10.	Organizacja ruchu drogowego	33
1)	Monitorowanie i usprawnienie funkcjonowania strefy zamieszkania na terenie zespołu staromiejskiego	33
2)	Kampanie informacyjne i promocyjne skierowane do kierowców i rowerzystów, dotyczące poruszania się po strefie zamieszkania	33
3)	Wydawanie zezwoleń upoważniających do wjazdu i postoju	34
4)	Kontrola wjazdu i postoju pojazdów na terenie zespołu staromiejskiego	34
5)	Efektywne egzekwowanie zakazu parkowania pojazdów przed najważniejszymi obiektami turystycznymi	34

6)	Systematyczna analiza liczby miejsc do parkowania oraz stworzenie systemu zachęt do korzystania z parkingów podziemnych w otoczeniu starówki	34
7)	Przebudowa ulic otaczających zespół staromiejski oraz roboty drogowe na terenie zespołu staromiejskiego	35
8)	Rozbudowa i zwiększenie bezpieczeństwa infrastruktury rowerowej	36
11.	Inne działania	37
1)	Rozwój nowych produktów turystycznych	37
2)	Wizerunek starówki jako miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców	37
a)	Okolicznościowe jarmarki tworzą wizerunek starówki jako miejsca tętniącego życiem, przyciągającego mieszkańców i turystów, a także aktywizujących przedsiębiorców	37
3)	Konsultacje ze środowiskiem użytkowników zespołu staromiejskiego	37
4)	Promocja Programu wśród mieszkańców i przedsiębiorców	38
	Wnioski końcowe	39
	Autorzy programu	40

Idea programu

Zespół staromiejski ma dla Torunia szczególne znaczenie. Jest pomnikiem historii najwyższej klasy, który w 1997 roku został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO. Układ ulic na tym obszarze nie zmienił się od czasów średniowiecza, dzięki czemu dziś można podziwiać wspaniały kompleks architektoniczny z rozwiązaniami urbanistycznymi powstałymi w połowie XIII wieku. O specyfice obszaru zespołu staromiejskiego w Toruniu decyduje jego unikalny, zabytkowy charakter oraz centralne położenie, zarówno w aspekcie geograficznym, jak i w rozumieniu krzyżowania się wielu kierunków zainteresowań jego użytkowników.

Wśród zabytkowych budynków koncentruje się życie kulturalne i turystyczne miasta. Tu także mieszkają, pracują i prowadzą przedsiębiorstwa ludzie, dla których właśnie ten obszar jest życiowym centrum. Zespół staromiejski w Toruniu jest zatem przestrzenią wspólną i praca nad jego rozwojem nie powiedzie się bez dostrzegania siebie nawzajem i współpracy wszystkich grup jego użytkowników. Zadaniem samorządu jest natomiast stworzenie najlepszych warunków do życia, pracy i wypoczynku dla mieszkańców i gości grodu Kopernika.

Jednym ze sposobów wiodących do tego celu jest realizowanie „Programu działań społeczno-gospodarczych dla zespołu staromiejskiego w Toruniu” (zwanego dalej Programem). Umożliwia on przygotowanie i wdrażanie konkretnych działań w długofalowej perspektywie, ale nie jest dokumentem zamkniętym. Ciągłe prowadzenie dyskusji zarówno podczas spotkań z użytkownikami tej przestrzeni, jak i z internautami (grupa dyskusyjna [Moja starówk@](#)) zakłada bieżące dostosowywanie jego zapisów do nowych wymagań i ich aktualizację w miarę potrzeb. Realizacja Programu ma doprowadzić do złagodzenia zjawisk niepożądanych i konfliktowych w zespole staromiejskim oraz zagwarantować mu w kolejnych latach zdolność do pełnienia nadrzędnej funkcji w skali całego miasta, a tym samym przyczynić się do zrównoważonego rozwoju Torunia.

Główne cele programu

1. Zahamowanie niekorzystnych mechanizmów wpływających obecnie na warunki życia i pracy ludzi oraz spowodowanie efektywniejszego gospodarowania istniejącymi zasobami,
2. Dostosowanie warunków życiowych i mieszkaniowych społeczeństwa lokalnego do współczesnych standardów,
3. Wzmocnienie gospodarki lokalnej i tworzenie dzięki temu nowych miejsc pracy,
4. Aktywizacja zawodowa i społeczna oraz zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców,
5. Podniesienie jakości przestrzeni publicznej dla mieszkańców i turystów,
6. Poprawa sytuacji ekologicznej oraz modernizacja infrastruktury socjalnej i technicznej,
7. Poprawa ładu przestrzennego, estetyki obiektów i ich otoczenia,
8. Ochrona obiektów i lokali z uwzględnieniem tradycji miejsca,
9. Zmiana oraz uporządkowanie struktury własnościowej,
10. Zachowanie i przywrócenie zespołowi staromiejskiemu jego historycznych wartości urbanistycznych i architektonicznych - wiąże się z tym pełna ochrona wartości kulturowych, zabytkowej substancji, historycznych układów przestrzennych w zespole i obiektach krajobrazu kulturowego,
11. Poprawa stanu bezpieczeństwa.

Udział środków zewnętrznych

Kluczowe w realizacji Programu jest pozyskiwanie środków zewnętrznych, które podniosą jego efektywność. W Programie zostały wprowadzone adnotacje do zadań, które są wdrażane przy wsparciu środków europejskich.

1. Działania na rzecz mieszkańców zespołu staromiejskiego

Głównym adresatem działań proponowanych w ramach Programu są mieszkańcy zespołu staromiejskiego. Działania te obejmują zadania z zakresu m.in. pomocy społecznej, promocji zdrowia, edukacji, współpracy z organizacjami pozarządowymi i integracji społeczności lokalnej. Szczególny nacisk został położony na rodzinę i najmłodszych mieszkańców.

1) Wsparcie dla rodzin

Zadanie to obejmuje szeroko pojętą pomoc dla rodzin wymagających wsparcia w zakresie kształtowania prawidłowych relacji interpersonalnych, udzielanie wsparcia osobom z dysfunkcjami fizycznymi i psychicznymi oraz podnoszenie świadomości zdrowotnej.

Oferta kierowana jest zarówno do dzieci jak i osób dorosłych. W ramach wsparcia proponowane będą m.in. działania edukacyjne, opiekuńczo wychowawcze, poradnictwo specjalistyczne, grupy wsparcia.

Z uwagi na utrzymujący się problem używania środków psychoaktywnych szczególna oferta profilaktyczna kierowana będzie do dzieci i młodzieży szkolnej, natomiast osoby uzależnione i współuzależnione będą mogły skorzystać ze specjalistycznej pomocy oferowanej przez lokalnie działające organizacje pozarządowe finansowo wspierane przez Gminę. Dużą uwagę przywiązuje się do profilaktyki chorób cywilizacyjnych oraz działań z zakresu promocji zdrowia. W celu poprawy dostępności do informacji w UMT przy ul. Wały gen. Sikorskiego 8 organizowane będą dyżury Społecznej Powiatowej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jednostki realizujące: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej (lider), Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

2) Współpraca ze szkołami i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi

Celem współpracy jest systematyczne diagnozowanie przez pedagogów sytuacji dzieci zamieszkałych na terenie zespołu staromiejskiego, monitorowanie ich postępów w nauce oraz udzielanie wsparcia uczniom, którzy mają trudności w nauce. W ramach wspomagania Szkoły Podstawowej nr 1 organizowane są zajęcia z zakresu wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz rozwijania ich zainteresowań. Szkołę Podstawową Nr 1 wspierają placówki wychowania pozaszkolnego mające swoje siedziby na terenie Starego Miasta – Młodzieżowy Dom Kultury i Ognisko Pracy Pozaszkolnej Dom Harcerza. Organizują one różnorodne zajęcia rozwijające zdolności i kreatywność uczniów oraz proponują im ciekawe formy spędzania czasu wolnego.

Jednostki realizujące: Wydział Edukacji

3) Promocja zdrowia i profilaktyka uzależnień

Ze względu na liczbę osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych kontynuowane będą akcje edukacyjne i seminaria dla mieszkańców starówki. Odbędą się działania edukacyjne, imprezy i spotkania o tematyce prozdrowotnej powiązane z ogólnopolskimi akcjami, takimi jak: Światowy Dzień bez Tytoniu, Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego, Światowy Dzień Walki z Otyłością, Światowy Dzień Walki z Cukrzycą, Światowy Dzień Rzucania Palenia, Światowy Dzień Walki z AIDS.

Jednostka realizująca: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

4) Udział organizacji pozarządowych w kreowaniu działań na rzecz społeczności lokalnej

Zadanie realizowane jest zgodnie z ofertami przedłożonymi przez organizacje pozarządowe w konkursach na realizację zadań własnych Gminy opisanych w corocznie uchwalanym Programie współpracy Gminy Miasta z organizacjami pozarządowymi oraz w ramach programu Mikrowsparcie. Są to m.in. projekty kulturalne, edukacyjne, sportowe, z zakresu profilaktyki uzależnień i integracji społecznej, adresowane do mieszkańców starówki lub realizowane w tej przestrzeni. Zadanie uwzględnia projekty realizowane na terenie zespołu staromiejskiego, włączające do udziału mieszkańców. Realizacja zadania powinna w sposób bezpośredni wpływać na ożywienie przestrzeni zespołu staromiejskiego.

Nowym obszarem tematycznym otwartych konkursów są prowadzone w Toruniu działania rewitalizacyjne. W 2018 r. przeprowadzono pierwszą edycję otwartego konkursu ofert na wykonanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań gminy w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyłącznie na obszarze rewitalizacji i dla jego mieszkańców (w tym Starego Miasta). Zadania każdorazowo będą dotyczyły niwelowania problemów rozpoznanych podczas diagnozy miasta służącej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (dla Starego Miasta – niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności, niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców, niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych).

Zgodnie z wynikami projektu Gen-Y City (sieć Urbact), ujętymi w Zintegrowanym Planie Działania, oraz wynikami projektu HOP! Hearts Open People (Program Europa dla Obywateli), w Toruniu powstanie baza miejskiego wolontariatu w ramach Toruńskiego Centrum Aktywności Lokalnej 2.Piętro, który będzie obejmował również wolontariat w przedsięwzięciach organizowanych na terenie zespołu staromiejskiego.

Jednostki realizujące (w zakresie organizowanych przez siebie konkursów): wydziały współpracujące z NGO, CWB oraz WKSii (baza wolontariatu miejskiego w ramach Toruńskiego Centrum Aktywności Lokalnej 2.Piętro)

5) Działania na rzecz seniorów

Zwiększający się w społeczeństwie udział osób w wieku poprodukcyjnym wymaga podejmowania działań skierowanych do seniorów. Najważniejszym kierunkiem działań jest aktywizacja społeczna w celem utrzymania ich kondycji psycho-fizycznej na jak najwyższym poziomie. Odpowiedzią Gminę Miasta Toruń na potrzeby osób starszych jest m.in. Program „Rodzina Razem – Toruń dla Pokoleń”, w ramach którego została wprowadzona Toruńska Karta Seniora. Ważnym aspektem tego programu jest zaangażowanie przedsiębiorców z zespołu staromiejskiego. Cenną ofertą są również programy aktywizujące i integrujące osoby starsze realizowane przez lokalnie działające organizacje pozarządowe wspierane przez gminę.

Funkcję integrującą środowisko osób w wieku senioralnym na Starym Mieście będzie pełnić Kamienica Inicjatyw przy ul. Kopernika 22. W Programie Rewitalizacji Torunia do roku 2023 ujęty do realizacji został projekt pn. Rozwój Kamienicy Inicjatyw w obszarze aktywnej integracji o charakterze środowiskowym, który zostanie zrealizowany przez organizację pozarządową przy udziale Gminy Miasta Toruń. Zakres projektu obejmuje m.in. utworzenie Staromiejskiego Centrum Aktywizacji i Integracji Mieszkańców oraz zajęcia aktywizacyjno-integracyjne skierowane do rodzin wielodzietnych i seniorów. Realizacja z wykorzystaniem środków zewnętrznych.

Jednostki realizujące: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej (lider), Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji, Biuro Toruńskiego Centrum Miasta, Biuro Rewitalizacji

6) Ograniczenie hałasu generowanego podczas wydarzeń odbywających się na terenie zespołu staromiejskiego

Z analizy wniosków użytkowników zespołu staromiejskiego wynika potrzeba konsekwentnego zmniejszania poziomu uciążliwego hałasu generowanego podczas wydarzeń odbywających się na terenie zespołu staromiejskiego w Toruniu. Wydarzenia organizowane przez Gminę Miasta Toruń powinny stanowić dobrą praktykę w zakresie obniżenia poziomu generowanego hałasu. Ważnym aspektem zadania jest także egzekwowanie zasad używania fajerwerków na podstawie uchwały nr 81/94 Rady Miasta Torunia z dnia 15 grudnia 1994 r. w sprawie zatwierdzenia Zarządzenia Porządkowego nr 1/94 Zarządu Miasta Torunia w sprawie ograniczenia używania materiałów pirotechnicznych na terenie miasta Torunia. W celu ograniczenia hałasu oraz wprowadzania dobrych praktyk od 2019 r. podczas obchodów miejskiego sylwestra zamiast fajerwerków będą wykorzystywane rozwiązania alternatywne, na przykład pokazów laserowych.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), Wydział Ewidencji i Rejestracji, Toruńska Agenda Kulturalna, Wydział Kultury, Wydział Sportu i Rekreacji, Wydział Promocji i Turystyki, Straż Miejska

2. Aktywizacja osób bezrobotnych

W programie naprawczym istotną rolę odgrywa aktywizacja osób bezrobotnych. Szczególnym wsparciem będą obejmowane osoby, które są długotrwale bezrobotne, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego czy osoby z niepełnosprawnością.

1) Klub Integracji Społecznej - Klub Pracy - Giełda Pracy

W ramach Klubu Integracji Społecznej organizowane będą kolejne spotkania, podczas których mieszkańcy uzyskują pomoc w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, powrocie do pełnienia ról społecznych oraz podnoszeniu kwalifikacji zawodowych na rynku pracy.

Klub Pracy będzie oferować kompleksową pomoc w znalezieniu zatrudnienia poprzez udział w szkoleniach grupowych i zajęciach aktywizacyjnych, a także wsparcie psychologiczne potrzebne do kreowania aktywnej postawy wobec własnej kariery zawodowej.

W ramach organizowanych Giełd Pracy zintensyfikowane zostaną kontakty z pracodawcami w zakresie diagnozowania ich potrzeb dotyczących zatrudnienia pracowników, a także pozyskiwane będą nowe oferty pracy. Opinie przedsiębiorców wskazują na potrzebę zorganizowania giełdy dotyczącej pracy na terenie zespołu staromiejskiego, w czasie przed sezonem turystycznym, kiedy zapotrzebowanie na pracowników jest najwyższe.

Nastąpi poszerzenie współpracy z Centrum Kształcenia Ustawicznego poprzez wykorzystanie jego bazy lokalowej przy realizacji projektów PUP z zakresu aktywizacji zawodowej bezrobotnych.

Jednostki realizujące: Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia (lider), Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

2) Dofinansowanie nowych miejsc pracy

Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie zespołu staromiejskiego, którzy zdecydują się na zatrudnienie osób bezrobotnych, będą mieli możliwość ubiegania się o: refundację kosztów wyposażenia nowo utworzonego stanowiska pracy, grant na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy, świadczenie aktywizacyjne, dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego powyżej 50 roku życia, refundację składek na ubezpieczenie społeczne za skierowanych do pracy bezrobotnych do 30 roku życia, refundacje wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy. Jeśli pracodawca przyjmie na staż lub zatrudni osobę bezrobotną do 30. roku życia, która otrzymała bon stażowy lub zatrudnieniowy, może liczyć na dodatkowe wsparcie z urzędu pracy.

Jednostka realizująca: Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia

3) Szkolenia indywidualne i grupowe skorelowane z potrzebami uczestników i pracodawców

Szkolenia będą organizowane dla uczestników Klubu Integracji Społecznej oraz osób bezrobotnych, na których zatrudnienie złożą zapotrzebowanie przedsiębiorcy ze starówki.

Pracodawcy będą mogli zawierać trójstronne umowy szkoleniowe oraz skorzystać ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego, na sfinansowanie kształcenia ustawicznego zarówno swojego jak i pracowników.

Jednostka realizująca: Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia

4) Prace interwencyjne, społecznie użyteczne, roboty publiczne i staże

Realizacja tego zadania następuje w momencie zgłoszenia przez pracodawców ze starówki zapotrzebowania na tego rodzaju prace. Prowadzona jest również akcja informacyjna skierowana do przedsiębiorców na temat możliwości skorzystania z tych form wsparcia.

W ramach zadania organizowane są prace dla osób odpracowujących zadłużenie wobec Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej poprzez wykonywanie drobnych prac remontowych i porządkowych na terenie starówki, prac na zlecenie Biura Toruńskiego Centrum Miasta

Jednostki realizujące: Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia (lider), Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Biuro Toruńskiego Centrum Miasta, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

5) Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Bezrobotni mieszkańcy Torunia chcący otworzyć działalność gospodarczą mogą ubiegać się w Powiatowym Urzędzie Pracy o jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Preferowane są wnioski osób bezrobotnych zamieszkałych na starówce oraz tych, które działalność zamierzają podjąć na tym terenie.

Jednostka realizująca: Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia

6) Program Aktywizacja i Integracja

Program Aktywizacja i Integracja, to trwające 2 miesiące działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia samodzielnie lub we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie. Do udziału w Programie Aktywizacja i Integracja kierowane są osoby bezrobotne, dla których został ustalony III profil pomocy, korzystające, ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujące kontrakt socjalny. Działania w zakresie integracji społecznej osób bezrobotnych, służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, są realizowane, w szczególności, poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie, grupy wsparcia etc.

Jednostki realizujące: Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia (lider), Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

7) Organizacja Toruńskich Dni Kariery

Od 2010 roku Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia jest organizatorem *Toruńskich Dni Kariery* w partnerstwie z Izbą Przemysłowo-Handlową w Toruniu i we współpracy z pracodawcami, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi. Wydarzenie to z każdym rokiem przyciąga setki uczestników zainteresowanych udziałem w warsztatach i prezentacjach z zakresu wiedzy pomocnej w aktywnym wejściu na rynek pracy. Odbiorcami są młodzi ludzie, podejmujący decyzję o tym, co chcą robić w przyszłości, z jaką branżą chcą związać się zawodowo, jak zainwestować swój potencjał czy pasję. Dzięki temu wydarzeniu istnieje możliwość przedstawienia nowych perspektyw osobom stojącym przed wyborem ścieżki edukacji i drogi rozwoju zawodowego. Dodatkowo prowadzone są również warsztaty dla rodziców.

Jednostka realizująca: Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia

8) Informator dla przedsiębiorców

Powiatowy Urząd Pracy wydaje informator dla pracodawców, który zawiera prezentację usług rynku pracy świadczonych przez urząd oraz zasady udzielania pracodawcom wsparcia w rozwoju firm i podwyższaniu kwalifikacji pracowników. Znajdują się w nim również informacje o możliwych formach wsparcia adresowane do przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie zespołu staromiejskiego.

Jednostka realizująca: Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia

3. Wspieranie przedsiębiorczości

Pakiet działań mających na celu ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej w najbardziej reprezentacyjnej części miasta jest odpowiedzią na postulaty przedsiębiorców ze starówki. Szansą na gospodarcze ożywienie tej części miasta jest m.in. wspieranie rzemiosła i tradycyjnego handlu. Formą wsparcia mogą być także zwolnienia podatkowe oraz działania promocyjne podejmowane wspólnie z podmiotami gospodarczymi funkcjonującymi na starówce.

1) Zezwolenie na ekspozycję towaru przed sklepami

W ramach wsparcia marketingowego przedsiębiorców wypracowane zostało rozwiązanie umożliwiające ekspozycję towarów w sezonie turystycznym na zasadzie „wizytówki” przed sklepami w obrębie zespołu staromiejskiego.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider w zakresie dróg wyłączonych z użytkowania i pozbawionych kategorii dróg gminnych), Miejski Zarząd Dróg (lider w zakresie dróg publicznych)

2) Ograniczenie handlu sezonowego wyłącznie do stoisk i ogródków związanych z działalnością gospodarczą na starówce

Zgodnie z uchwałą nr 270/03 Rady Miasta Torunia z dnia 4.12.2003 r. sprawie wprowadzenia zakazu handlu okrężnego¹ (ujednolicony tekst uchwały ogłoszony Obwieszczeniem nr 74/18 Rady Miasta Torunia z dnia 22 lutego 2018 r.), warunkiem wynajmu przestrzeni na terenie zespołu staromiejskiego w Toruniu w celu prowadzenia handlu jest posiadanie prawa do lokalu, w którym prowadzona jest całoroczna działalność gospodarcza. Wyjątki od tej zasady, w tym: handel dziełami sztuki prowadzony przez ich twórców czy stoiska organizowane w ramach wydarzeń okolicznościowych, zostały określone w uchwale. Powyższe zasady zostały wprowadzone w celu wsparcia przedsiębiorców prowadzących całoroczną działalność gospodarczą na starówce.

W 2018 r. został ogłoszony konkurs na prowadzenie w 2019 r. punktów małej gastronomii wyłącznie we wskazanych w konkursie lokalizacjach:

- a) Plac Rapackiego – dwa punkty
- b) ul. Fosa Staromiejska – jeden punkt
- c) Plac 18- stycznia – jeden punkt
- d) Skwer Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej – jeden punkt

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), Miejski Zarząd Dróg

---

¹ Dokumenty nowelizujące: Uchwała RMT 365/2004, Uchwała RMT 614/2004, Uchwała RMT 679/2005, Uchwała RMT 727/2005, Uchwała RMT 135/2007, Uchwała RMT 197/2007, Uchwała RMT 517/2009, Uchwała RMT 862/2010, Uchwała RMT 205/2011, Uchwała RMT 492/2013, Uchwała RMT 174/2015, Uchwała RMT 362/2016, Uchwała RMT 577/2017, Uchwała RMT 786/2017

3) Program wspierania mikroprzedsiębiorczości w branżach chronionych i zanikających

Wzmocnione zostało wsparcie dla tradycyjnego rzemiosła i rękodzieła artystycznego funkcjonującego na terenie zespołu staromiejskiego, poprzez wprowadzenie rozwiązań systemowych dotyczących podatków lokalnych i najmu lokali gminnych. Zadanie realizowane jest w oparciu o następujące dokumenty:

- a) uchwałę Nr 769/14 Rady Miasta Torunia w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości budynków lub ich części wykorzystywanych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie branż chronionych i zanikających (zwolnienia udzielone do końca 2017 r.) oraz podjętą w 2017 r. uchwałę Nr 682/17 w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości w zakresie branż chronionych, zanikających i preferowanych (uchwała ta obowiązuje od 01.01.2018 r. do 31.12.2020 r.);
- b) uchwałę Nr 845/14 Rady Miasta Torunia zmieniającą uchwałę w sprawie zasad wynajmowania lokali użytkowych, garaży, powierzchni pod reklamę oraz nieruchomości lub ich części stanowiących własność Gminy Miasta Toruń, którymi gospodaruje Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Toruniu;
- c) zarządzenie nr 335/2014 Prezydenta Miasta Torunia zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia minimalnych stawek czynszów za dzierżawę i najem nieruchomości stanowiących mienie Gminy Miasta Toruń

Analiza realizacji zadania wskazuje potrzebę przeprowadzenia akcji informacyjnej wśród przedsiębiorców, którzy potencjalnie mogliby skorzystać ze zwolnień.

Jednostki realizujące: Wydział Podatków i Windykacji (lider w zakresie a), Zakład Gospodarki Mieszkaniowej (lider w zakresie b), Wydział Gospodarki Nieruchomościami (lider w zakresie c), Biuro Mieszkalnictwa, Centrum Wsparcia Biznesu

4) Preferencje dla przedsiębiorców podejmujących działalność w obrębie starówki po raz pierwszy

Do przedsiębiorców podejmujących działalność na starówce po raz pierwszy adresowana jest uchwała Nr 770/14 Rady Miasta Torunia w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości (zwolnienia udzielone do końca 2017 r.) oraz podjęta w 2017 r. uchwała Nr 683/17 w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości na terenie Strefy Staromiejskiej (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 4764). Uchwała ta obowiązuje od 01.01.2018 r. do 31.12.2020 r. Preferencje, które oferuje, mają zachęcić podmioty gospodarcze do lokowania siedzib i prowadzenia działalności w zespole staromiejskim. Analiza realizacji zadania wskazuje na potrzebę przeprowadzenia akcji informacyjnej wśród przedsiębiorców, którzy potencjalnie mogliby skorzystać ze zwolnień.

Jednostki realizujące: Wydział Podatków i Windykacji (lider), Centrum Wsparcia Biznesu

5) Wspieranie przedsiębiorców w działaniach promocyjnych i informacyjnych

Działania przedsiębiorców, którzy chcą zintegrować i ożywić starówkę, wspierane są np. poprzez:

- a) program lojalnościowy Moja starówk@ funkcjonujący od października 2016 r. i skupiający 79 punktów partnerskich (stan na koniec 2018 r.), wraz z promocją programu;
- b) wspólne przedsięwzięcia np. akcja „Toruń za pół ceny”, święta ulic staromiejskich,
- c) dystrybucję materiałów promocyjnych na krajowych i międzynarodowych imprezach targowych i wystawienniczych;
- d) promocję środowiska rzemieślniczego, w tym:
  - stworzenie tras tematycznych zwiedzania starówki z uwzględnieniem punktów rzemieślniczych;
  - umożliwienie prezentacji swojej działalności w przestrzeni zespołu staromiejskiego podczas organizowanych świat ulic.
- f) zamieszczanie informacji na miejskich stronach internetowych, w tym w serwisach społecznościowych.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), Wydział Promocji i Turystyki, Centrum Wsparcia Biznesu, Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji

6) Wspieranie branż kreatywnych

Zgodnie z wnioskami wypracowanymi w ramach Projektu Gen-Y City zespół staromiejski jest idealnym miejscem funkcjonowania firm z branż kreatywnych. Istotnym aspektem wspierania twórców toruńskich jest animacja środowiska twórczego w Toruniu poprzez zebranie potencjału kreatywnego i wymianę kontaktów oraz doświadczeń na spotkaniach branżowych i wydarzeniach przyciągających przedstawicieli środowiska kreatywnego (Startup week, Talk'n'Roll, TEDx). Wzmocnienie branży kreatywnej oraz stworzenie płaszczyzny do wymiany doświadczeń to również cele międzynarodowego projektu w ramach programu „Kreatywna Europa”. Program zakłada wielopłaszczyznowe partnerstwo - animatorzy kultury będą mogli wymieniać doświadczenia z zakresu wykorzystania dziedzictwa kulturowego i jego wpływu na kształtowanie przemysłów kreatywnych. Program pozwoli także na ożywienie zaniedbanych obszarów poprzez muzykę, taniec, sztukę i literaturę. Program jest refundowany ze środków Programu Kreatywna Europa do 50 procent.

Na terenie zespołu staromiejskiego funkcjonuje preferencyjna stawka za zajęcie pasa drogowego dla sezonowych obiektów prowadzących działalność wystawienniczą i handlową własnymi artykułami artystycznymi na terenie całego zespołu staromiejskiego.

Jednostki realizujące: Centrum Wsparcia Biznesu (lider), Biuro Toruńskiego Centrum Miasta, Wydział Rozwoju i Programowania Europejskiego, Toruńska Agenda Kulturalna, Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego, Miejski Zarząd Dróg (handel dziełami sztuki przez ich twórców na drogach publicznych)

7) Promocja zespołu staromiejskiego jako atrakcyjnego miejsca prowadzenia biznesu

Prowadzenie kampanii, której celem jest wzmocnienie pozytywnego odbioru zespołu staromiejskiego jako przestrzeni otwartej, o niepowtarzalnym klimacie, sprzyjającym prowadzeniu biznesu. Inicjatorem przeprowadzenia kampanii promocyjnej jest Rada społeczna ds. rozwoju społeczno-gospodarczego zespołu staromiejskiego w Toruniu.

Jednostki realizujące: Centrum Wsparcia Biznesu (lider), Wydział Promocji i Turystyki,
Biuro Toruńskiego Centrum Miasta

4. Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo to kluczowy wyznacznik przestrzeni atrakcyjnej dla wszystkich jej użytkowników. Bezpieczna przestrzeń zachęca przedsiębiorców do lokowania w niej swego kapitału i tworzenia miejsc pracy, a mieszkańców do spędzania w niej wolnego czasu, robienia zakupów czy odpoczynku. Poniższe zadania mają na celu stałe podnoszenie standardów bezpieczeństwa toruńskiego zespołu staromiejskiego oraz współpracę w tym zakresie z przedsiębiorcami i mieszkańcami.

1) Patrole Policji i Straży Miejskiej

Patrole, skierowane na obszar zespołu staromiejskiego, mają na celu zapobieganie zdarzeniom o charakterze kryminalnym oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Każdego roku od 1 marca do 31 grudnia patrole realizowane będą na tym obszarze przede wszystkim od piątku do niedzieli w godzinach 14.00-6.00. W budżecie na 2019 r. zaplanowanych zostało 635 000 zł na dodatkowe płatne patrole Policji.

Jednostki realizujące: Wydział Ochrony Ludności (lider), Straż Miejska, Policja

2) Intensyfikacja wykorzystania systemu monitoringu miejskiego

Monitoring miejski, poprzez obserwację wielu miejsc jednocześnie, bez względu na warunki atmosferyczne i porę dnia, efektywnie wspomaga pracę Policji i Straży Miejskiej. Wprowadzone dodatkowo praktyki studenckie na stanowisku monitoringu obsługiwanym przez Straż Miejską pozwalają na jeszcze lepsze wykorzystanie tego systemu. W 2019 r. zaplanowana jest dalsza, sukcesywna wymiana kamer na nowoczesne kamery IP Full HD. Pozwoli to na uzyskanie obrazu w lepszej jakości, umożliwiającej dokonywanie dużych zbliżeń i sprawniejszą identyfikację zagrożeń.

Jednostki realizujące: Straż Miejska (lider), Wydział Ochrony Ludności, Policja

3) Współpraca z mieszkańcami i przedsiębiorcami w zakresie podniesienia poziomu bezpieczeństwa

W 2017 r. została podpisana deklaracja współpracy pomiędzy:

- a) Gminą Miasta Toruń, reprezentowaną przez Prezydenta Miasta Torunia, Michała Zaleskiego;
- b) Komendą Miejską Policji w Toruniu, reprezentowaną przez Komendanta Miejskiego Policji, Inspektora Macieja Lewandowskiego;
- c) restauratorami i właścicielami klubów nocnych, położonych na terenie zespołu staromiejskiego w Toruniu

w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców i turystów na terenie zespołu staromiejskiego. Według stanu na koniec 2018 r. deklaracja była podpisana przez 24 kluby i restauracje.

Na podstawie deklaracji wzmocniona została komunikacja pomiędzy służbami bezpieczeństwa a pracownikami klubów nocnych i restauracji, którzy są świadkami niebezpiecznych sytuacji oraz zorganizowane zostały szkolenia dla personelu lokali i właścicieli. W 2019 r. będzie kontynuowana współpraca w zakresie podpisanej deklaracji oraz kwartalne spotkania sygnatariuszy z przedstawicielami Policji i Straży Miejskiej w celu omówienia bieżących problemów.

Jednostki realizujące: Wydział Ochrony Ludności (lider), Biuro Toruńskiego Centrum Miasta, Straż Miejska

5. Włączanie mieszkańców zespołu staromiejskiego w życie kulturalne

Zespół staromiejski jest naturalną lokalizacją dla wielu imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, organizowanych przez miasto, miejskie instytucje oraz podmioty zewnętrzne. To one przyciągają na starówkę mieszkańców innych osiedli oraz turystów, którzy przy tej okazji odwiedzają staromiejskie restauracje, cukiernie czy sklepy. Istotne jednak jest także dostrzeżenie potrzeby włączania mieszkańców zespołu staromiejskiego w życie kulturalne poprzez tworzenie różnorodnej i ogólnodostępnej oferty kulturalnej, adresowanej do różnych grup odbiorców.

1) Tworzenie różnorodnej i ogólnodostępnej oferty kulturalnej, skierowanej do użytkowników zespołu staromiejskiego

Bogata oferta ogólnodostępnych wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie zespołu staromiejskiego powinna, zgodnie z wnioskami użytkowników tej przestrzeni, być zróżnicowana, uwzględniając różne grupy odbiorców (w tym: młodzież, dzieci, seniorzy). Szczególnie pożądane są zadania o charakterze animującym, włączającym mieszkańców, oraz przedsiębiorców we współtworzenie wydarzeń.

Jednostki realizujące: Wydział Kultury (lider), Toruńska Agenda Kulturalna, instytucje kultury

2) Koordynacja wydarzeń plenerowych odbywających się na terenie zespołu staromiejskiego

Podjęte przed kilku laty działania w celu uatrakcyjnienia przestrzeni zespołu staromiejskiego i ciągłego zwiększania liczby wydarzeń kulturalnych doprowadziły do dynamicznego wzrostu liczby wydarzeń oraz związanej z tym uciążliwości dla mieszkańców. Konieczne jest prowadzenie koordynacji wydarzeń odbywających się w szczególności na terenie Rynku Staromiejskiego oraz rozważenie ich relokacji. W ramach realizacji zadania przewiduje się stopniowe zmniejszanie liczby wydarzeń plenerowych o natężonym hałasie, organizowanych na Rynku Staromiejskim oraz przenoszenie ich na inne miejsca dotychczas rzadziej wykorzystywane na cele organizacji wydarzeń, jak Bulwar Filadelfijski, teren CKK Jordanki oraz Błonia Nadwiślańskie. Jednocześnie podejmowane będą dalsze działania w celu upowszechniania wśród mieszkańców i turystów informacji o wydarzeniach kulturalnym poprzez serwisy internetowe i aplikacje mobilne.

W celu zwiększenia efektywności koordynacji wydarzeń i zgromadzeń publicznych, BTCM współtworzy z WOL interaktywny kalendarz, w którym dostępne są informacje o zajętości danego terenu.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), Wydział Kultury, Toruńska Agenda Kulturalna, Ośrodek Informacji Turystycznej, Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji, Wydział Promocji i Turystyki

3) Sztuka w przestrzeni zespołu staromiejskiego

a) W ramach zadania, we współpracy z Centrum Sztuki Współczesnej oraz Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu w nieczynnych witrynach, w porozumieniu z właścicielami budynków i lokali będą umieszczane reprodukcje dzieł sztuki, w tym wiersze przedstawicieli młodego pokolenia poetów Torunia oraz zdjęcia dawnego Torunia i inne informacje historyczne.

b) W ramach zadania realizowany jest program konserwacji dawnych szyldów i napisów reklamowych na fasadach staromiejskich kamienic, we współpracy z Wydziałem Sztuk Pięknych UMK.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), miejskie instytucje kultury

6. Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego za pomocą zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej w przestrzeni i gospodarce. Działania te prowadzone są przede wszystkim przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu i wykazują terytorialne skoncentrowanie. W perspektywie finansowej lat 2014 - 2020 niezwykle istotny staje się kontekst społeczny działań rewitalizacyjnych.

Rada Miasta Torunia 6 września 2018 r. przyjęła uchwałą nr 922/18 Gminny Program Rewitalizacji pn. „Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023”. W dniu 10 października 2018 r. uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 39/1892/18, wpisano Gminny Program Rewitalizacji pn. *Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023* do Wykazu programów rewitalizacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego (pozycja nr 106). Pozytywne zaopiniowanie oraz wpis do Wykazu umożliwił Wnioskodawcom aplikowanie o środki unijne na realizację projektów ujętych na liście podstawowej programu w ramach poddziałania 6.4.1 RPO WKP.

W *Programie Rewitalizacji Torunia do roku 2023* zdefiniowano dwa cele rewitalizacji, skoncentrowane na zniwelowaniu problemów i towarzyszących im negatywnych zjawisk:

- a) „Aktywna integracja i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym”, który obejmuje swoją interwencją wyłącznie sferę społeczną.
- b) „Podniesienie standardu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji”, który obejmuje sferę społeczną i infrastrukturalną.

Na podobszarze Stare Miasto do realizacji przewidziano 31 projektów.

- 1) **Realizacja 13 projektów infrastrukturalnych związanych z remontami i modernizacją zasobu mieszkaniowego zespołu staromiejskiego** (ul. Poniatowskiego 3, ul. Poniatowskiego 5, ul. Piastowska 5/Jagiellończyka 2, ul. Łazienna 2, ul. Szeroka 32, ul. Szeroka 26-28/Szczytna 2-4, ul. Żeglarska 21/Kopernika 1, ul. Kopernika 12/Żeglarska 23, ul. Szczytna 10-12, ul. Szewska 10, ul. Szczytna 5-7, ul. Prosta 3/3a, ul. Wola Zamkowa 12)

W Gminnym Programie Rewitalizacji pn. *Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023* wydzielona została pula środków na remonty i modernizację zasobu mieszkaniowego zespołu staromiejskiego, zarządzanego zarówno przez Gminę Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej jak i prywatne Wspólnoty Mieszkaniowe. Przyjęty do realizacji Gminny Program Rewitalizacji umożliwi pozyskanie na ten cel dofinansowania w ramach poddziałania 6.4.1. RPO WKP z zastrzeżeniem, że przedmiotowe remonty i modernizacje dotyczyć mogą wyłącznie części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniając się do likwidacji istotnych problemów społecznych i gospodarczych na obszarze rewitalizacji. Na podobszarze rewitalizacji Stare Miasto w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji przeznaczono do modernizacji łącznie 13 kamienic.

Jednostki realizujące: Biuro Rewitalizacji (lider), wspólnoty mieszkaniowe

- 2) Realizacja 6 projektów infrastrukturalnych związanych z remontami i modernizacją w budynkach pełniących funkcje użyteczności publicznej (ul. Katarzyny 9, ul. Warszawska 1, ul. Gregorkiewicza 3, ul. Łazienna 9, ul. Kopernika 22, ul. Mostowa 6).**

W ramach Programu Rewitalizacji Torunia zostaną zrealizowane następujące projekty:

- a) Remont i przebudowa części pomieszczeń w budynku IV Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu na cele dzielnicowego Centrum Medialno-Edukacyjnego wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu”
- b) „Kompleksowe zagospodarowanie terenu Zespołu Szkół nr 10, pl. Św. Katarzyny 9 w Toruniu”
- c) „Remont i przebudowa budynku użyteczności publicznej (NGO) wraz z podwórzem przy ul. Kopernika 22 w Toruniu”.

Jednostki realizujące: Biuro Rewitalizacji (lider), Wydział Inwestycji i Remontów

- 3) Realizacja 12 projektów społecznych dla obszaru staromiejskiego realizowanych w lokalizacjach objętych modernizacją oraz 12 projektów społecznych wspólnych dla całego obszaru rewitalizacji.**

Jednostki realizujące: Biuro Rewitalizacji (lider), wydziały Urzędu Miasta Torunia i jednostki organizacyjne Gminy

7. Gospodarka lokalami mieszkaniowymi i użytkowymi

Kwestie związane z gospodarką mieszkaniową oraz lokalami użytkowymi w przestrzeni zespołu staromiejskiego wielokrotnie podnoszone były w dyskusjach toczących się na łamach prasy czy też w programach wyborczych ugrupowań startujących w wyborach do Rady Miasta Torunia. Realizacja poniższego pakietu zadań pozytywnie wpłynie na ożywienie na rynku staromiejskich nieruchomości.

1) System zamiany lokali mieszkalnych

Działanie stwarza użytkownikom mieszkań z zasobu Gminy nowe możliwości zamieszkania na starówce. Jest realizowane w sposób systemowy - obejmuje zarówno realizację wniosków o zamianę lokali, jak i aktywne zachęcanie najemców do przeprowadzenia się na teren zespołu staromiejskiego.

Jednostki realizujące: Zakład Gospodarki Mieszkaniowej (lider), Biuro Mieszkalnictwa, Wydział Gospodarki Nieruchomościami

2) Rozwój i promocja bazy lokali użytkowych, przeznaczonych na wynajem

Urząd Miasta Torunia pośredniczy w wymianie informacji o lokalach użytkowych do wynajęcia, pomiędzy ich właścicielami lub zarządcami a potencjalnymi najemcami. Celem jest usprawnienie przepływu informacji, co powinno zapewnić szybsze wynajęcie obiektu lub lokalu w obrębie zespołu staromiejskiego. Działanie jest prowadzone w uzgodnieniu z właścicielami i zarządcami nieruchomości prywatnych. Baza danych lokali użytkowych do wynajęcia jest dostępna na stronie internetowej www.torun.direct oraz dystrybuowana podczas targów branżowych, w ramach oferty miejskiej.

Jednostka realizująca: Centrum Wsparcia Biznesu

8. Kontrola nad stanem technicznym i estetyką budynków oraz przestrzeni zespołu staromiejskiego

Właściciele budynków oraz sezonowych punktów w przestrzeni zespołu staromiejskiego (ogródki gastronomiczne, stoiska z pamiątkami) są zobowiązani do zapewnienia właściwego stanu technicznego i estetycznego swoich obiektów oraz do zachowania przepisów bezpieczeństwa przeciwpożarowego. W sytuacji, w której stan kamienic zagraża bezpieczeństwu lub naruszone są wytyczne estetyki przestrzeni, Gmina będzie korzystać z przysługujących jej uprawnień do wyegzekwowania usunięcia przyczyn zaniedbania.

1) Kontrola stanu technicznego oraz estetyki budynków

Działania podejmowane na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Kodeksu Cywilnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami. Pierwsze działania w tym zakresie przeprowadzono w 2014 r.

Jednostki realizujące: Straż Miejska (lider), Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, Biuro Toruńskiego Centrum Miasta, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

2) Lustracje przestrzeni zespołu staromiejskiego

Działania mające na celu bieżący nadzór nad stanem technicznym nawierzchni, elementów małej architektury, szyldów, nośników reklamowych oraz czystości przestrzeni.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), Wydział Gospodarki Komunalnej, Straż Miejska, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków, Miejski Zarząd Dróg, Wydział Środowiska i Zieleni, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

3) Przegląd infrastruktury drogowej zespołu staromiejskiego

Kontrolerzy MZD ze Strefy Płatnego Parkowania w 2019 r. przeprowadzać będą raz w tygodniu przegląd dróg pod kątem infrastruktury drogowej. Uwagi z kontroli przekazywane będą pracownikom MZD zgodnie z kompetencjami.

Jednostki realizujące: Miejski Zarząd Dróg

4) Kontrola i prewencja bezpieczeństwa przeciwpożarowego

Podniesienie bezpieczeństwa przeciwpożarowego jest szczególnie ważne w zwartej zabudowie starówki. Dlatego funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej i dzielnicowi Straży Miejskiej prowadzą wspólne przeglądy posesji. Kontrole odbywają się systematycznie, w tym każdorazowo przed rozpoczęciem sezonu grzewczego (m.in. ze względu na duży odsetek mieszkań opalanych węglem).

Jednostki realizujące: Straż Miejska (lider), Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

5) Egzekwowanie wytycznych obowiązujących na drogach pozbawionych kategorii dróg gminnych i wyłączonych z użytkowania na terenie zespołu staromiejskiego

Od 1 stycznia 2017 r. weszły życie przepisy wyłączające ulice: Różaną, Rynek Staromiejski, Szeroką i Królowej Jadwigi z dróg publicznych i włączenie ich do dróg wewnętrznych (uchwała nr 391/2016 RMT z dnia 8 września 2016 r. z późn. zmianami). Ta strefa ścisłej ochrony została od 1 stycznia 2018 r. rozszerzona na ul. Chełmińską (od skrzyżowania z ul. Franciszkańską do skrzyżowania z ul. Rynek Staromiejski), Rynek Nowomiejski (wydzielona krawężnikiem środkowa część ul. Rynek Nowomiejski – płyta Rynku Nowomiejskiego, bez okalającej ją jezdni i chodników), ul. Wielkie Garbary (od skrzyżowania z ul. Ślusarską do skrzyżowania z ul. Królowej Jadwigi), ul. Żeglarska (od skrzyżowania z ul. Kopernika do skrzyżowania z ul. Rynek Staromiejski). Na 2019 r. zaplanowano przygotowanie do wyłączenia kolejnych odcinków ulic zespołu staromiejskiego, zgodnie z rekomendacją Miejskiej Pracowni Urbanistycznej.

Szczegółowe wytyczne mające na celu wyegzekwowanie zasad udostępniania terenu dróg wewnętrznych na organizację wydarzeń plenerowych oraz ogródków gastronomicznych, reklam i stoisk handlowych określają zarządzenia Prezydenta Miasta Torunia:

a) nr 305 z dnia 12.10.2016 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad organizowania sezonowych ogródków gastronomicznych, wprowadzone ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem nr 267 PMT z dnia 27 września 2017 roku;

b) nr 332 z dnia 2.11.2016 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad organizowania stoisk handlowych z pamiątkami, wprowadzone ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniami PMT: nr 80 z 29 marca 2017 r., 267 z 27 września 2017 roku oraz 51 z 14 lutego 2018 r.

c) nr 342 z dnia 9.11.2016 r. w sprawie określenia zasad umieszczania szyldów, reklam, wolnostojących nośników reklamowych na drogach wewnętrznych, uwzględniające zmiany wprowadzone zarządzeniem nr 269 PMT z dnia 27 września 2017 roku;

d) nr 375 z dnia 23.11.2016 r. w sprawie określenia zasad udostępniania dróg wewnętrznych na organizację wydarzeń plenerowych, zmiany ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem nr 270 PMT z dnia 27 września 2017 roku;

e) nr 402 z dnia 14.12.2016 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad organizowania stoisk handlowych z kwiatami, ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem nr 418 z 28 grudnia 2016 r.

W 2019 r. będą kontynuowane kontrole powyższych wytycznych.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

9. Poprawa stanu technicznego i estetyki zabudowy oraz jakości przestrzeni

Zadania zaproponowane poniżej mają na celu poprawę jakości przestrzeni publicznej zespołu staromiejskiego poprzez: stworzenie reguł i wytycznych dla stałych elementów plastycznych, w szczególności dotyczących szyldów, reklam i ich ekspozycji, poprawę jakości przestrzeni publicznej poprzez określenie charakteru i rodzaju lokalizowanych tu usług, prace konserwatorskie i remontowe w tkance zabytkowej, modernizację obiektów turystycznych, kulturalnych oraz użyteczności publicznej, program podnoszenia standardów estetycznych i funkcjonalnych podwórek kamienic,- ograniczenie źródeł niskiej emisji, zagospodarowanie nowych terenów zieleni i miejsc rekreacji, podnoszenie jakości przestrzeni publicznej poprzez poprawę jakości nośników reklamowych i informacyjnych w przestrzeni zespołu staromiejskiego, budowę podziemnych pojemników na odpady, funkcjonowanie wybiegów dla psów, zwiększenie liczby ogólnodostępnych toalet z miejscami do przewijania niemowląt, przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.

1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zespołu staromiejskiego wraz z otoczeniem

Plan miejscowy dla starego miasta w Toruniu umożliwi ochronę najwyższych zachowanych wartości kulturowych, krajobrazowych i historycznego układu urbanistycznego starego miasta, a także zachowanie tych wartości, które decydują o klimacie i atrakcyjności miasta.

Plan stworzy warunki do rozwoju atrakcyjnej przestrzeni miejskiej o charakterze mieszkaniowo-usługowym, z uwzględnieniem przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej, administracji, kultury i nauki przy jednoczesnej maksymalnej ochronie przed zabudową terenów zieleni urządzonej oraz kształtowaniu ciągłości przestrzennej terenów zieleni wokół zespołu staromiejskiego.

Plan ustali zasady zagospodarowania publicznych terenów zieleni, skwerów, parków i zieleńców, wskaże miejsca i określi sposoby zagospodarowania terenów wypoczynku, rekreacji, z uwzględnieniem placów zabaw dla dzieci. Plan rozstrzygnie także kwestie estetyki przestrzeni publicznych (dróg, ulic, placów skwerów) w tym m.in. określi zasady umieszczania reklam, nośników informacyjnych, elementów małej architektury i ogródków gastronomicznych.

Jednostki realizujące: Miejska Pracownia Urbanistyczna (lider), Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

2) Kodeks Reklamowy Torunia KOREKTOR dla strefy staromiejskiej

Przygotowanie uchwały w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane. Wypracowanie wspólnej wersji Kodeksu Reklamowego Torunia pod nazwą KOREKTOR ma za zadanie stworzyć zrównoważoną pod względem estetycznym oraz przyjazną zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym przestrzeń.

Jednostki realizujące: Miejska Pracownia Urbanistyczna (lider), Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

3) Projekt Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO – etap realizacji projektu Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO – etap II.

W 2017 r. Gmina Miasta Toruń uzyskała dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na realizację projektu Toruńska Starówka - etap II w ramach POIiŚ 2014-2020.

Wartość projektu *Toruńska Starówka - ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO etap II* to 72 611 460,15 zł. Wartość przyznanego dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego to 54 328 721 zł (dofinansowanie na poziomie 85%).

Projekt obejmuje 8 partnerów oraz Gminę Miasta Toruń jako partnera wiodącego i 13 wybranych obiektów. Ze względu na szeroki zakres prac konserwatorsko – remontowych oraz dla osiągnięcia wspólnego celu jakim jest ochrona dziedzictwa kulturowego Zespołu Staromiejskiego w Toruniu, przedsięwzięcie jest realizowane w formule partnerstwa.

Przedmiotowy zakres projektu obejmuje następujące zadania, które będą realizowane 2019 r.:

- a) Prace konserwatorskie elewacji oraz odtworzenie stolarki okiennej i drzwiowej Dworu Mieszczańskiego.
- b) Prace konserwatorskie dachów i elewacji kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i bł. ks. Stefana W. Frelichowskiego w Toruniu - etap II.
- c) Konserwacja zabytkowych elementów wnętrza i wyposażenia oraz prace remontowe otoczenia kościoła pw. św. Jakuba.
- d) Przebudowa i remont konserwatorski budynku Pałacu Dąbskich na cele kulturalne.
- e) Rewitalizacja i modernizacja budynku dawnego zboru ewangelickiego na Rynku Nowomiejskim w Toruniu poprzez działania remontowe i konserwatorskie.

Realizacja z wykorzystaniem środków zewnętrznych. Tytuł projektu: Toruńska Starówka - ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO etap II; Program Operacyjny: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020; Oś Priorytetowa VIII „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury”; Działanie 8.1 „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury”; Koszt całkowity: 71 351 889 73 zł; Kwota dofinansowania: 54 328 721 00 zł; Źródła finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Budżet Państwa; Termin realizacji: 2015-2022

Jednostka realizująca: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

4) Prace konserwatorskie i remontowe.

Zadanie obejmuje:

- a) dotacje na prace konserwatorskie, restauracyjne lub roboty budowlane udzielane właścicielom zabytków wpisanych do rejestru lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków zgodnie z zasadami określonymi uchwałą nr 952/18 Rady Miasta Torunia;
- b) prace konserwatorskie i remontowe prowadzone w obiektach stanowiących własność miasta (na 2019 r. zaplanowano remont konserwatorski odcinka murów miejskich pomiędzy ul. Most Pauliński a Wałami gen. W. Sikorskiego wzdłuż Strugi Toruńskiej) oraz wykonanie niezbędnych badań, opracowań i dokumentacji na potrzeby prac konserwatorskich dla zespołu staromiejskiego;

Jednostka realizująca: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

5) Modernizacja obiektów turystycznych, kulturalnych oraz użyteczności publicznej

Sukcesywnie są remontowane budynki należące do Gminy Miasta Toruń

W 2019 r., poza projektami realizowanymi w ramach Programu Rewitalizacji Torunia (Dział 6) przewidziano:

- a) Remont i adaptację budynku i pomieszczeń Szkoły Podstawowej nr 1, ul. Wielkie Garbary 9,
- b) Modernizację i rozbudowę budynku gospodarczego przy I Liceum Ogólnokształcącym w Toruniu, z przeznaczeniem na klub uczniowski,
- c) Modernizację Grodzy V i VI, pod Mostem im. J. Piłsudskiego w Toruniu, z przeznaczeniem jej na szalet miejski oraz funkcje: biura obsługi ruchu turystycznego, sklepu z pamiątkami lub punktu gastronomicznego,
- d) Budowę amfiteatru Baj Pomorski (zadanie realizowane z dofinansowaniem ze środków UE, w ramach RPO WK-P),
- e) Renowację sieni i posadzek kamiennych w Centrum Kultury Dwór Artusa (zadanie realizowane z dofinansowaniem ze środków UE, w ramach RPO WK-P),
- f) Adaptację fragmentu skrzydła wschodniego Ratusza Staromiejskiego na Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego w Muzeum Okręgowym (zadanie realizowane z dofinansowaniem ze środków UE, w ramach RPO WK-P),
- g) Przygotowanie nowych zadań inwestycyjnych: Opracowanie projektu adaptacji budynku przy pl. św. Katarzyny 7 ,

Jednostki realizujące: Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Kultury, miejskie jednostki kultury

6) Program „Moje Podwórko”

Zagospodarowane na cele rekreacyjne oraz pełne zieleni wewnętrzne dziedzińce kamienic mają ogromne znaczenie dla poprawy warunków życia mieszkańców zwartej staromiejskiej

zabudowy. Program „Moje Podwórko” stwarza możliwość współfinansowania z budżetu Gminy nakładów wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych na terenie zespołu staromiejskiego na zagospodarowanie na cele rekreacyjno-wypoczynkowe sąsiadujących z nimi terenów gminnych. Rozwiązanie to zachęci mieszkańców starówki do podnoszenia standardów estetycznych i funkcjonalnych użytkowanych przez nich podwórek.

W 2019 r. przewidziano na realizację tego zadania 150 000 zł

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

7) Ograniczenie źródeł niskiej emisji

W 2018 roku uchwalona została Uchwała Rady Miasta Torunia nr 814/18 z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie określenia dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji służących ochronie powietrza, realizowanych na terenie Gminy Miasta Toruń. Zgodnie z uchwałą teren Starego Miasta potraktowany został jako uprzywilejowany i można uzyskać dotację na likwidację kotłów i pieców węglowych w wysokości do 70% w przypadku podłączenia do sieci ciepłowniczej. Z dotacji korzystają na bieżąco osoby fizyczne i prawne zmieniające ogrzewanie na starówce. W 2019 roku zintensyfikowane zostaną działania w celu dalszego ograniczenia emisji z palenisk domowych.

Jednostki realizujące: Wydział Środowiska i Zieleni (lider)

8) Zagospodarowanie nowych terenów zieleni i miejsc rekreacji

Zieleń w silnie zurbanizowanej przestrzeni zespołu staromiejskiego, obok względów estetycznych, pełni szereg istotnych funkcji, z których najważniejsze znaczenie mają rekreacyjno-wypoczynkowa i klimatyczno-ochronna (tłumienie hałasu, wprowadzanie cienia w miejscach odsłoniętych, filtrowanie powietrza zanieczyszczonego dymem i spalinami). Stąd istotne jest podniesienie jakości i estetyki istniejących miejsc rekreacji i wypoczynku, a także stworzenie nowych. Mając na uwadze społeczne oczekiwania, przygotowana została, w oparciu o przeprowadzoną w 2013 r. inwentaryzację terenów zieleni oraz konsultacje społeczne, koncepcja zagospodarowania terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w zespole staromiejskim i jego otulinie. Kolejne lata będą okresem sukcesywnej realizacji pomysłów i koncepcji w tym zakresie.

Na 2019 r. zaplanowano realizację następujących zadań:

a) Zielona brama gotyckiej starówki - zagospodarowanie i odnowa terenów zieleni w Toruniu - zagospodarowanie terenów zieleni w otoczeniu Muzeum Etnograficznego, zagospodarowanie zieleni parkowej Jordanek (zadanie realizowane z dofinansowaniem ze środków POIiŚ na poziomie ok. 61%);

b) remont fragmentu kanału A Strugi Toruńskiej w przebiegu od muru północnego ogrodzenia budynku Arsenалу do wlotu do kanału zamkniętego Strugi przy ul. Most Pauliński, polegający na wykonaniu nowych ścian kanału i jego dna, rozebraniu fragmentu przykrycia kanału,

wykonaniu oświetlenia, barierkach ochronnych, elementów zagospodarowania terenu, naprawie kładki dla pieszych, odbudowie zastawki szandorowej;

c) wprowadzenie dodatkowych ławek i miejsc siedzących w postaci sezonowych parkletów w dotychczasowych lokalizacjach (Rynek Staromiejski, Rynek Nowomiejski, ul. Mostowa) oraz wykonanie nowych parkletów (ul. Kopernika – z dofinansowaniem sponsora, ul. Mostowa);

d) ukwiecenie starówki (10 wież kwiatowych, zestawy z 30 donic, obsadzenia kwietników jednorocznych, wiosenne rabaty bylinowe z roślin cebulowych);

e) II etap zagospodarowania zielenią na Pl. Rapackiego na pow. ok. 1 ha (narożnik Al. 500-lecia i Al. NZS) w formie nieregularnych pasm bylin i uzupełnienie krzewami ozdobnymi;

f) zagospodarowanie zielenią terenów w sąsiedztwie budynku UMT przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 12 i Placu Podominikańskiego zgodnie z opracowaną koncepcją;

g) utworzenie plaży nad Wisłą w sąsiedztwie Zamku Dybów (w tym wyrównanie terenu, wydzielenie miejsca do gry w siatkówkę plażową, instalację oświetlenia, przebieralni i elementów małej architektury; zadanie z r. 2018);

h) strefa relaksu na Rynku Nowomiejskim (miejsca siedzące i meble miejskie tworzące miejsce spokojnego wypoczynku dla mieszkańców), zgodnie z propozycją Rady społecznej ds. rozwoju społeczno-gospodarczego zespołu staromiejskiego.

Jednostki realizujące: Wydział Inwestycji i Remontów (lider w zakresie a), Wydział Środowiska i Zieleni (lider w zakresie b, d, e, f), Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider w zakresie c – parklety, h), Wydział Gospodarki Komunalnej (lider w zakresie c – ławki), Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (lider w zakresie 6)

9) Funkcjonowanie wybiegów dla psów

Zwarta zabudowa zespołu staromiejskiego ogranicza miejsca, gdzie mieszkańcy mogą wyprowadzać psy. Zgodnie z ich postulatami utworzono dla psów toaletę u zbiegu ulic św. Jakuba i Bulwaru Filadelfijskiego oraz wybiegi - przy ul. Wały gen. Sikorskiego 12, i na zieleńcu przy ul. Gregorkiewicza.

Na starówce i w jej otoczeniu zlokalizowanych jest kilkanaście pojemników na psie odchody wraz z dystrybutorem woreczków jednorazowych oraz tabliczkami informującymi o zasadach wyprowadzania psów. Zadanie obejmuje także nadzór Straży Miejskiej nad wybiegiem oraz organizowanie szkoleń dla właścicieli psów, w odpowiedzi na oczekiwania mieszkańców.

Jednostki realizujące: Wydział Środowiska i Zieleni (lider), Straż Miejska

10) Zwiększenie liczby ogólnodostępnych toalet z miejscami do przewijania niemowląt, przystosowanych dla osób niepełnosprawnych

Ogólnodostępne toalety (całoroczne i sezonowe) uwzględniane będą w projektach zagospodarowania przestrzeni starówki, np. Bulwaru Filadelfijskiego, terenu wokół tarasu widokowego na Kępie Bazarowej. Oddano do użytku nową nową i zmodernizowane toalety w saloniku prasowym na Alei Solidarności, na Przedzamczu oraz na Rynku Staromiejskim.

W 2019 r. zaplanowana jest budowa toalety wolnostojącej na Placu Podominikańskim oraz remont toalety w Grodzy pod Mostem im. J. Piłsudskiego. Na 2020 r. zaplanowany jest remont toalety na Rynku Nowomiejskim.

Działaniem zwiększającym liczbę dostępnych toalet w sezonie turystycznym jest akcja pn. Free Toilet, polegający na udostępnianiu przez restauracje i kawiarnie toalet bezpłatnie turystom w zamian za obniżkę w opłacie za udostępnienie terenu dróg wewnętrznych w celu umieszczenia sezonowego ogródka gastronomicznego. W 2018 r., toalety na powyższych zasadach były udostępnione w 18 lokalach. Działanie będzie kontynuowane w 2019 r.

Jednostki realizujące: Wydział Inwestycji i Remontów (lider), Wydział Gospodarki Komunalnej, Biuro Toruńskiego Centrum Miasta

11) Budowa podziemnych pojemników na odpady

Jako alternatywa dla tradycyjnego systemu gromadzenia odpadów komunalnych, corocznie od 2014 r., w przestrzeni zespołu staromiejskiego powstawać będą podziemne zestawy pojemników dostosowanych do segregacji odpadów. Wskazanie ich lokalizacji nastąpiło w drodze konsultacji społecznych. Zadanie realizuje gminna spółka Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania. Jednocześnie, przy budowie nowych pojemników podziemnych należy uwzględnić wnioski mieszkańców o rozważenie możliwości poszerzenia wlotu pojemników, w którym nie mieszczą się większe worki oraz udostępnienie pojemników dla przedsiębiorców. W 2019 r. zostanie wykonany zestaw podziemnych pojemników na odpady komunalne na ul. Przedzamcze oraz ustalona zostanie lokalizacja dla kolejnego zestawu..

Jednostki realizujące: Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania (lider), Wydział Gospodarki Komunalnej

12) Poprawa jakości nośników reklamowych i informacyjnych w przestrzeni zespołu staromiejskiego

Z uwagi na rosnącą liczbę nośników reklamowych w przestrzeni zespołu staromiejskiego, działania jednostek organizujących kampanie reklamowe w przestrzeni zespołu staromiejskiego będą uwzględniały następujące wnioski:

- a) w pierwszej kolejności wykorzystanie istniejących nośników, zanim zostaną postawione nowe,
- b) uzyskanie zgody BMKZ na postawienie nowego nośnika reklamowego,
- c) uzgodnienie dokładnej lokalizacji nośnika z zarządcą terenu,
- d) podwyższenie jakości nośników oraz zabezpieczenie środków stabilizujących nośnik.

Jednostki realizujące: Toruńska Agenda Kulturalna (lider), Biuro Toruńskiego Centrum Miasta, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków, Wydział Promocji i Turystyki, Wydział Kultury

10. Organizacja ruchu drogowego

Organizacja ruchu drogowego oraz zasady parkowania w obrębie zespołu staromiejskiego uwzględniają potrzeby różnych grup użytkowników: mieszkańców, przedsiębiorców, właścicieli posesji, turystów. W 2017r. na terenie zespołu staromiejskiego została wprowadzona strefa zamieszkania z priorytetem dla ruchu pieszych. Właściwym działaniem jest zatem wprowadzanie dalszych rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo pieszych, a także konsekwentne egzekwowanie zasad wydawania i użytkowania zezwoleń upoważniających do wjazdu i postoju na obszarze zespołu staromiejskiego.

1) Monitorowanie i usprawnienie funkcjonowania strefy zamieszkania na terenie zespołu staromiejskiego

W 2017 r. na terenie zespołu staromiejskiego została wprowadzona strefa zamieszkania, w której pieszy może się poruszać swobodnie po całej udostępnionej do użytku publicznego przestrzeni i ma pierwszeństwo przed pojazdami, obowiązuje ograniczenie prędkości do 20 km/h, a parkować wolno jedynie w miejscach do tego wyznaczonych. Zgodnie z wnioskami użytkowników przestrzeni staromiejskiej zostaną wyznaczone miejsca postojowe dla pojazdów cyklicznie pojawiających się na starówce (meleksy, kurierzy, dostawy). Istotnym aspektem organizacji ruchu drogowego w przestrzeni zespołu staromiejskiego jest wyłączenie z dróg publicznych dróg wewnętrznych, zarządzanych przez Prezydenta Miasta Torunia. W celu wyegzekwowania zasad udostępniania terenu dróg wewnętrznych konieczne będzie wprowadzenie barier architektonicznych, uniemożliwiających wjazd nieuprawnionych pojazdów. Nowa organizacja ruchu drogowego poddana jest analizie pod kątem bezpieczeństwa ruchu drogowego. Analiza sporządzona będzie w I kwartale 2019 r. na bazie danych statystycznych uzyskanych z Policji.

Jednostki realizujące: Wydział Gospodarki Komunalnej (lider), Miejski Zarząd Dróg

2) Kampanie informacyjne i promocyjne skierowane do kierowców i rowerzystów, dotyczące poruszania się po strefie zamieszkania

W związku z wprowadzeniem strefy zamieszkania na terenie zespołu staromiejskiego, mając na uwadze bezpieczeństwo wszystkich użytkowników dróg, dostrzegana jest potrzeba prowadzenia kampanii informacyjno-edukacyjnych dla kierowców i rowerzystów w zakresie poruszania się na terenie starówki.

Jednostki realizujące: Miejski Zarząd Dróg (lider), Wydział Gospodarki Komunalnej, Straż Miejska

3) Wydawanie zezwoleń upoważniających do wjazdu i postoju

Zaktualizowane zasady wydawania pozwoleń na wjazd i postój na obszarze starówki są załącznikiem do stałej organizacji ruchu dla zespołu staromiejskiego. Obowiązują od 27 listopada 2018 r. i umieszczone są na stronie internetowej MZD w Toruniu w zakładce Organizacja ruchu na Starówce.

Jednostka realizująca: Miejski Zarząd Dróg

4) Kontrola wjazdu i postoju pojazdów na terenie zespołu staromiejskiego

Uwzględniając wnioski użytkowników zespołu staromiejskiego, należy w kolejnych latach położyć nacisk na monitorowanie rzeczywistego czasu postoju pojazdów w stosunku do treści zezwoleń oraz kontrolę pojazdów wjeżdżających i parkujących bez odpowiednich zezwoleń. Uwzględniając liczne wnioski użytkowników zespołu staromiejskiego oraz niebezpieczne zdarzenia z udziałem pieszych i rowerzystów należy zwiększyć częstotliwość i efektywność kontroli rowerzystów poruszających się na terenie zespołu staromiejskiego niezgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym w szczególności ul. Szeroką i na Rynku Staromiejskim.

Jednostka realizująca: Straż Miejska

5) Efektywne egzekwowanie zakazu parkowania pojazdów przed najważniejszymi obiektami turystycznymi

Analiza wniosków użytkowników przestrzeni zespołu staromiejskiego ujawnia powtarzające się wskazania newralgicznych miejsc obszaru starówki, w których łamanie przez kierowców zasad parkowania jest szczególnie dotkliwe dla użytkowników zespołu staromiejskiego, a także dla estetyki i wizerunku całej starówki. Miejsca te powinny być w szczególności sposób chronione przez:

- a) wzmożone kontrole,
- b) zamontowanie fizycznych barier (słupki parkingowe, parklety, stojaki rowerowe), uniemożliwiających parkowanie.

Zgodnie z opiniami przewodników turystycznych w 2019 r. zabezpieczony zostanie teren przed Domem Kopernika przez postawienie dwóch parkletów.

Jednostki realizujące: Straż Miejska (lider w zakresie a), Miejski Zarząd Dróg (lider w zakresie b – słupki, stojaki), Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider w zakresie b – parklety)

6) Systematyczna analiza liczby miejsc do parkowania oraz stworzenie systemu zachęt do korzystania z parkingów podziemnych w otoczeniu starówki

Docelowa reorganizacja ruchu drogowego na starówce będzie uwzględniała potrzeby użytkowników starówki odnośnie poszukiwania nowych miejsc parkingowych. Zgodnie z wnioskami użytkowników zespołu staromiejskiego należy stworzyć system zachęt do korzystania z parkingów podziemnych w otoczeniu starówki.

Zadanie uwzględnia także tworzenie parkingów buforowych podczas wydarzeń skupiających dużą liczbę uczestników, jak SKYWAY, Toruń za Pół Ceny, Święto Miasta, majówka (proponycja Rady społecznej ds. rozwoju społeczno-gospodarczego zespołu staromiejskiego).

Na podstawie wniosków od osób prowadzących działalność gospodarczą lub będących we władaniu posesją na Starówce, Miejski Zarząd Dróg wyznaczać będzie zastrzeżone, płatne miejsca parkingowe.

W 2019 r., w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu staromiejskiego zbudowane zostaną parkingi przy ul. Gregorkiewicza (158 miejsc), przy ul. Wały gen. Sikorskiego (od ronda ZNP do ul. Gregorkiewicza – 50 miejsc) oraz przy Pl. bp. J. Chrapka (86 miejsc).

Jednostki realizujące: Wydział Gospodarki Komunalnej (lider), Miejski Zarząd Dróg, Urbitor Sp. z o.o., Centrum Kulturalno-Kongresowe Jordanki, Centrum Sztuki Współczesnej

7) Przebudowa ulic otaczających zespół staromiejski oraz roboty drogowe na terenie zespołu staromiejskiego

Na 2019 r. zaplanowano:

a) kontynuację przebudowy układu drogowego na Pl. bp. J. Chrapka (realizacja przy dofinansowaniu ze środków POIiŚ w wysokości 85% kosztów kwalifikowanych);

b) przebudowę mostu im. J. Piłsudskiego w ciągu DK 15 wraz z drogami dojazdowymi do mostu i przeprawą tymczasową, w tym: remont kapitalny mostu, budowę dróg rowerowych i ciągów pieszych po obu stronach mostu, budowę zejść, tarasu widokowego, wind i zjazdów rowerowych (na realizację inwestycji planuje się pozyskanie w 2020 r. środków z rezerwy subwencji ogólnej przeznaczonej na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych i wojewódzkich, będącej w dyspozycji Ministra Infrastruktury i Budownictwa);

c) przygotowanie dokumentacji projektowej dla projektu BiT-City II, w którym przewidziano m.in. budowę ciągu pieszo-rowerowego od Dworca Toruń Miasto do ul. Dybowskiej, wraz z jednostronną lub dwustronną kładką pieszo-rowerową na moście kolejowym (realizacja projektu przy dofinansowaniu z POIiŚ na poziomie ok. 61%).

Istotna w tym względzie jest koordynacja prac drogowych i przemyślane skomunikowanie starówki, z uwzględnieniem wydarzeń sezonowych. Realizacja z wykorzystaniem środków zewnętrznych w ramach projektu „Usprawnienie powiązań komunikacyjnych w regionie poprzez rozwój ekologicznego transportu szynowego BiT City II”.

W ramach prac drogowych w 2019 r. na terenie zespołu staromiejskiego zaplanowano:

a) inwentaryzacja ulic zespołu staromiejskiego pod kątem poruszania się osób niepełnosprawnych (likwidacja barier)

b) opracowanie dokumentacji na montaż słupków ograniczających ruch na terenie zespołu staromiejskiego

c) wprowadzanie niezbędnych zmian w organizacji ruchu, które wynikać będą z potrzeb porządkowych lub bezpieczeństwa ruchu drogowego

d) wyznaczenie miejsc do parkowania dla motocyklistów w okolicy Dworca Miasto i Rynku Nowomiejskiego.

Inne prace, związane z naprawą nawierzchni i wymianą ciepłociągów będą koordynowane z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców, przedsiębiorców, turystów oraz uczestników wydarzeń.

Jednostki realizujące: Miejski Zarząd Dróg (lider), Wydział Gospodarki Komunalnej, Miejski Zakład Komunikacji,

8) Rozbudowa i zwiększenie bezpieczeństwa infrastruktury rowerowej

Co roku, na wniosek zainteresowanych Miejski Zarząd Dróg, montuje kolejne stojaki rowerowe w przestrzeni zespołu staromiejskiego. Zadanie obejmuje także stawianie zadaszonych parkingów dla rowerów. W obrębie zespołu staromiejskiego i w jego bezpośrednim otoczeniu zaplanowano stacje roweru miejskiego. Ważnym aspektem zadania jest także skoordynowanie staromiejskiej infrastruktury rowerowej z ogólnomiejską siecią dróg rowerowych.

Jednostki realizujące: Miejski Zarząd Dróg (lider), Wydział Gospodarki Komunalnej, Straż Miejska

11. Inne działania

1) **Rozwój nowych produktów turystycznych**

Zgodnie z opinią Rady społecznej ds. rozwoju społeczno-gospodarczego zespołu staromiejskiego, dotychczasowe produkty turystyczne powinny zostać wzbogacone o nowoczesne narzędzia skierowane do różnych grup odbiorców, np.

a) mapa z atrakcjami turystycznymi i miejscami wartymi odwiedzenia, wskazanymi przez mieszkańców Torunia (tzw. mapa lokalsów),

b) produkty i usługi turystyczne skierowane do osób niewidomych i słabo widzących.

Jednostki realizujące: Wydział Promocji i Turystyki (lider), Biuro Toruńskiego Centrum Miasta

2) **Wizerunek starówki jako miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców**

a) Okolicznościowe jarmarki tworzą wizerunek starówki jako miejsca tętniącego życiem, przyciągającego mieszkańców i turystów, a także aktywizujących przedsiębiorców.

Dla podniesienia rangi i zwiększenia dostępności imprez targowych Jarmark Katarzyński oraz Toruński Jarmark Bożonarodzeniowy odbywają się na Rynku Staromiejskim. Prestiż miejsca oraz towarzysząca im oprawa artystyczna przyczyniają się do udziału w wydarzeniach większej liczby kupców oraz klientów. Od 2017 r., w celu zwiększenia atrakcyjności oraz włączenia w jego organizację przedstawicieli społeczności lokalnej, organizacja Jarmarku Bożonarodzeniowego została powierzona podmiotowi zewnętrznemu wyłonionymi w 3-letnim konkursie. Umowa na organizację Jarmarku została podpisana na lata 2017-2019.

b) Świąteczną oprawę starówki stanowi iluminacja świąteczna (kolejny etap realizacji opracowanej w 2016 r. „Koncepcji iluminacji świątecznej dla obszaru staromiejskiego miasta Torunia”). Zakres rzeczowy przewidziany na 2019 r. obejmuje zakup i montaż iluminacji m.in. w: ul. Szczytnej Św. Ducha, Kopernika, Szumana, Mostowej, Św. Katarzyny, ul. Szumana / Bulwar Filadelfijski, Alei Solidarności.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider w zakresie a – Toruński Jarmark Bożonarodzeniowy), Urbitor sp. z o.o. (lider w zakresie a – Jarmark Katarzyński)
Toruńska Agenda Kulturalna

3) **Konsultacje ze środowiskiem użytkowników zespołu staromiejskiego**

W 2019 r. będą kontynuowane spotkania z przedstawicielami różnych środowisk użytkowników zespołu staromiejskiego, w tym na rozpoczęcie i zakończenie sezonu turystycznego, a także spotkania tematyczne, poświęcone bieżącym kwestiom, istotnym dla przestrzeni zespołu staromiejskiego. Funkcję informacyjną oraz wymiany opinii na temat funkcjonowania przestrzeni staromiejskiej pełni także grupa dyskusyjna Moja staróvk@, prowadzona w ramach serwisu Facebook. Ważnym aspektem prowadzonej dyskusji jest także nawiązanie współpracy i wzajemnej wymiany doświadczeń z innymi miastami, w których

prowadzone są działania polegające na zarządzaniu centrum miasta zgodnie z koncepcją TCM (*town centre management*). Na 2019 r. zaplanowano w Toruniu organizację spotkania z menedżerami centrów polskich miast.

Jednostka realizująca: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta

4) Promocja Programu wśród mieszkańców i przedsiębiorców

„Program działań społeczno-gospodarczych dla zespołu staromiejskiego w Toruniu”, realizowany jest przez wydziały i jednostki miejskie od 2015 r. Od 2017 r. Program jest aktualizowany co roku, w oparciu o wnioski użytkowników przestrzeni, dzięki czemu odpowiada aktualnym potrzebom.

Program zawiera 62 zadania w 11 działach tematycznych, obejmujących m.in. działania na rzecz mieszkańców, aktywizację osób bezrobotnych, wspieranie przedsiębiorczości, ład przestrzenny, organizację ruchu drogowego, porządek i bezpieczeństwo, kulturę. Stan realizacji poszczególnych zadań jest tematem kwartalnych spotkań Zespołu ds. opracowania założeń i kierunków zmian, sposobów ich wdrażania oraz koordynacji działań w tym zakresie, zmierzających do kompleksowego, sukcesywnego rozwoju zespołu staromiejskiego, złożonego z osób kierujących miejskimi wydziałami i jednostkami.

Działania zawarte w Programie są odpowiedzią na wnioski mieszkańców, dlatego istotne jest bieżące, aktualne informowanie o treści Programu i jego realizacji informacji przez m.in. strony miejskie, profile miejskie w serwisie Facebook, w tym grupę Moja starówk@, a także prezentowanie treści Programu oraz efektów jego realizacji na spotkaniach i w materiałach informacyjnych.

Jednostki realizujące: Biuro Toruńskiego Centrum Miasta (lider), Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji, Wydział Promocji i Turystyki

Wnioski końcowe

Realizacja „Programu działań społeczno-gospodarczych dla zespołu staromiejskiego w Toruniu” wymaga zaangażowania zarówno finansowego, jak i organizacyjnego ze strony Gminy Miasta Toruń, ale także pozostałych właścicieli i użytkowników tej przestrzeni. Konsekwentne i zorganizowane prowadzenie działań, a poprzez to ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru powinny roku na rok przynosi wymierne korzyści.

Zmiany społeczne i ekonomiczne stworzą szansę poprawy warunków życia i pracy, wizerunku i bezpieczeństwa zespołu staromiejskiego, a także złagodzenia skutków bezrobocia, wyrównania szans dzieci i młodzieży znajdującej się w grupie niedostatku materialnego i wykluczenia oraz rozwoju usług, handlu, gastronomii i turystyki.

Autorzy programu

„Program działań społeczno-gospodarczych dla zespołu staromiejskiego w Toruniu” jest efektem pracy zespołu ds. opracowania założeń i kierunków zmian, sposobów ich wdrażania oraz koordynacji działań w tym zakresie, zmierzających do kompleksowego, sukcesywnego rozwoju zespołu staromiejskiego. Zespół ten został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Torunia nr 203 z dnia 4 lipca 2012 r. (z późn. zmianami). Nawiązuje do Programu realizowanego w latach 2013-2014. Uwzględnia również nowe cele i zadania zidentyfikowane w oparciu o doświadczenia i potrzeby wynikające z realizacji pierwszej wersji Programu.

/-/

Prezydent Miasta Torunia

Michał Zaleski

INSPEKTOR
Malgorzata Ptaszek
Malgorzata Ptaszek
03.01.2019v

DYREKTOR
Biura Toruńskiego Centrum Miasta

Aleksandra Izzycka
Aleksandra Izzycka